

Innihaldsvirlit

1. FORMÆLI	2
2. ARBEIÐSSETNINGURIN	4
3. LÝSING AV SKÚLANUM FYRR OG NÚ	4
GONGDIN FRAM TIL Í DAG	7
GERANDISDAGURIN Á SKÚLANUM	7
NÆMINGAR Á ALV-SKÚLANUM Í TÍÐARSKEIÐNUM 1995-2001	8
FASILITETIR VIÐ ALV-SKÚLAN	8
UNDIRVÍSINGIN	9
PRÓVTØKUR	9
LÆRARAR SKÚLANS	9
FØRLEIKAKRØV HJÁ LÆRARUNUM	10
ÁVÍSING OG UPPTØKUTREYTI	10
NÆMINGAR	10
ALV-SKÚLIN Í MUN TIL HANDILSSKÚLAN	11
SETANARVIÐURSKIFTI	11
4. NÝGGIR ÚTBÚGVINGARMØGULEIKAR OG MÁLBÓLKAR	11
NÝGGJ ÚTBÚGVINGARTILBOÐ	12
EIN MØGULEIKI AFTURAT	12
TØRVUR HJÁ SERNÁMSDEPLINUM	13
5. SKAL SKÚLIN HAVA KOSTDEILD ?	13
6. HVAR SKAL SKÚLIN VERA?	14
7. FÍGGJARVIÐURSKIFTI	15
FÍGGJARLIGU VIÐURSKIFTI SKÚLANS	15
FÍGGJARLIGU VIÐURSKIFTI NÆMINGANNA	15
8. HVUSSU SKAL SKÚLIN SKIPAST ?	16
9. SAMANDRÁTTUR	17
10. TILMÆLI	18

1. Formæli

Landsgrannskoðanin hefur seinnu árin víst á manglandi lógarheimildir til, at Almannastovan rindar kostnaðin av at reka ALV-skúlan eftir § 18 í forsorgarlógini, soleiðis sum hetta er farið fram higartil. Skúlin hefur eisini sett fram ynski um, at fáa hesi viðurskifti í rættlag.

Tikið verður soleiðis til í skrivi frá Landsgrannskoðaranum til Almanna- og heilsumálastýrið, dagfest 23.01.2001:

Fyri nógvum árum síðani er staðfest, at ongin heimild er í almannalóggávuni at rinda fyri undirvísing á ALV-skúlanum, tí skúlin má metast at hoyra undir undirvísingarverkið. Skúlin bjóðar út fólkaskúlafrálæru upp til fráfaringarroynd fólkaskúlans, umframt handilsskúlafrálæru á FHS-stigi. Vísandi til grein 4, stk.1, í “lov nr. 51/1979 for Færøerne om folkeskolen” er frálæran í fólkaskúlanum ókeypis, og sambært grein 3, stk.4 í Ll.nr. 21/1979 um fólkaskúlan og grein 2, stk.5 í Ll.nr. 49/1987 um grundútbúgving innan FHS skal serundirvísing ella annar sernámsfrøðiligur stuðul veitast, tá “tørvur er á tí”.

Víst varð eisini á, at skúlaverkið ikki bjóðar hesa tænastu út, hóast ALV, Almannastovan og skiftandi landsstýrismenn í almannamálum hava virkað fyri hesum, og álit varð skrivað millum allar 3 partar í 1996. Vísandi til, at umsitingin á hesum øki framhaldandi er ólóglig, spurdu vit, hvørjar ætlanir landstýrismaðurin hevði um at fáa hesi viðurskifti í rættlag.

Á heysti 2001 setti Almanna- og heilsumálastýrið ein arbeiðsbólk at fáa lýst viðurskiftini í sambandi við virkseminum á ALV-skúlanum og til at koma við einum tilmæli um, hvussu skúlin skal skipast framyvir.

Arbeiðsbólkurin varð settur at greiða hesar spurningar:

1. Hvat skal skúlin nýtast til
2. Hvørjir næmingar skulu verða á skúlanum og skulu tey kunna búgva á skúlanum
3. Samanseting av starvsfólkum og lærarakreftum
4. Er tann fysiska plasingin av skúlanum røtt
5. Skal skúlin hava eina rakstrarjáttan ella lógarbundna játtan
6. Skal skúlin hoyra undir Almanna-og heilsumálastýrið ella Mentamálastýrið

Sambært ætlanini skuldi arbeiðsbólkurin arbeiða skjótt og koma við einum tilmæli síðst í januar mánaða 2002, soleiðis at skúlin móguliga til komandi skúlaár kann byrja eftir nýggjum leisti.

Í arbeiðsbólkin vóru sett umboð fyri Mentamálastýrið, Almannastovuna, ALV-skúlan, ALV-stýrið og Almanna- og heilsumálastýrið. Tey, sum hava mannað arbeiðsbólkin, eru:
Hans Andreas Dam Joensen vegna Mentamálastýrið
Marjun Berg vegna Almannastovuna
Øssur av Steinum vegna ALV-skúlan
Bartal Kass vegna ALV-stýrið (formaður)
Unn á Lað vegna Almanna-og heilsumálastýrið (skrivari)

Arbeðsbólkurin hevur í sambandi við kanningararbeiðið vent sær til Handilsskúlan og Sernámsdepilin og tosað við ávikavist Ragnar Magnussen og Hans Eli Dahl. Eisini hevur samband verið við forkvinnuna í MBF, Doris Hansen.

Fleiri álit eru seinnu árin skrivað um framtíðina hjá ALV-skúlanum, uttan at teir trupulleikar, ið eisini hesin arbeðsbólkur hevur viðgjørt, eru loystir. Bólkurin væntar, at niðurstøðurnar í tilmælinum eru so mikið greiðar, at tær kunnu gerast eitt munagott grundarlag undir eini endaligari støðutakan.

Úrslitið av hesum arbeiði verður hervið handað avvarðandi myndugleikum. Av tí at talan hevur verið um eitt rættiliga torgreitt mál, hevur arbeiðið hjá bólkinum tikið heldur longri tíð enn upprunaliga ætlað.

Tórshavn, tann 20. mars 2002

Bartal Kass
formaður

Marjun Berg

Øssur av Steinum

Hans Andreas Dam Joensen

Unn á Lað
skrivari

2. Arbeidssetningurin

Arbeidsbólkurin var settur at koma við einum tilmæli, sum snúði seg um virkseimið hjá ALV-skúlanum. Í hesum sambandi skuldi m.a. hyggjast eftir, hvat skúlin eigur at verða nýttur til.

Fyri at finna fram til, hvat skúlin kundi verið nýttur til í framtíðini, hava vit roynt at funnið fram til, hvørjir málbólkarnir eru, sum hava brúk fyri undirvísing eftir tí grundarlagi, ALV-skúlin byggir á og hvørjir móguleikar eru at endurbúgva og menna seg við tí fyri eyga at bøta um førleikan hjá tí einstaka.

ALV-Skúlin er eitt tilboð ímillum fleiri, ið Almanastovan nýtir, tá hugsað verður um at geva fólki tilboð um endurbúgving. Tí hevur arbeidsbólkurin hugt eftir, hvussu skúlin virkar í dag, hvat undirvísingin fevnir um, hvørjir næmingarnir eru, hvørji krøv, ið verða sett til førleikan hjá lærarum, setanarviðurskifti teirra og framtíðarætlanir hjá skúlanum.

Bólkurin hevur millum annað umrøtt, hvussu næmingagrundarlag skúlans kundi verið víðkað. Eisini er hugt eftir teimum fíggarligu umstøðunum hjá næmingunum við atlitum at endurbúgvingini.

Ein spurningur, ið arbeitt hevur verið við, er, um tað eru umstøður, sum tala fyri, at skúlin framhaldandi skal hava eina kostdeild, eins og spurningin um, hvørt skúlin er á røttum staði í dag, ella um hann átti at verið fluttur.

Upprunin til teir spurningar, sum arbeidsbólkurin hevur arbeitt við, liggur í fíggingarmynstrinum í dag. Sum støðan er, verður skúlin rikin á ógreiðum grundarlagi, tá hugsað verður um, hvussu rindað verður fyri raksturinum av skúlanum. Arbeidsbólkurin hevur tí eisini gjørt sær nakrar tankar um, hvussu skilabest hevði verið at fíggað virkseimið framyvir.

At enda verður spurningurin, undir hvørjum stýri ALV-skúlin framyvir eigur at liggja undir, viðgjørdur.

Í stuttum eigur støða at verða tikin til:

- Hvørjir málbólkarnir eru og hvørji tilboð skúlin skal hava
- Førleikakrøv til lærarar og onnur starvsfólk á skúlanum
- Um skúlin skal hava kostdeild
- Hvar skal skúlin vera
- Hvussu skúlavirkseimið skal fíggað
- Hvør eigur at umsita skúlan
- Hvørja støðu skúlin eigur at hava innan skúlaverkið sum heild

3. Lýsing av skúlanum fyrr og nú

Á heysti í 1955 fór Karolina Petersen undir at skipa fyri ymiskum virkseimi fyri brekað fólk í prestagarðinum í Hvalvík. Hon hevði eftir áheitan frá Vanlukku tryggingarráðnum verið í Danmark og kunnað seg um ymisk viðurskifti í sambandi við endurbúgving. Ta fyrstu

tíðina gjørdu tey ymisk handalig arbeiði. Til at standa fyri arbeiðinum setti Vanlukkutryggingarráðið eina nevnd við umboðum frá Vanlukkutryggingarráðnum, Føroya Landsstýri, sjúkrakassum, vinnulívi, handverkarum o.ø.

Í 1956 varð sjálvsognarstovnurin Alv settur á stovn. Endamálið hjá hesum stovni er m.a at keypa rávøru og selja liðugt virkaða vøru fyri tey brekaðu og samstundis at stuðla arbeiðinum hjá teimum. Ein nevnd við 7 limum varð sett at stýra sjálvsognarstovninum, og gjørdist hesin stovnur grundarlagið undir Alv-skúlanum. Inntøkurnar hjá stovninum vóru fingnar við at selja tilevnaðu vørurnar og við øðrum tiltøkum sum t.d. við merkjasølu flaggdagin.

Arbeiðið hjá skúlanum var fyrstu tíðina skipað sum styttri skeið við tí endamáli at læra brekað fólk, sum høvdu hug og orku til at fara í holt við okkurt. Tey flættaðu kurvar, seymaðu handskar, rippaðu húkar, gjørdu skartgripir o.a.

Fyrstu tíðina vóru skeiðini í prestagarðinum í Hvalvík, men síðan varð flutt í bygningin við Áir.

Umframt handverkið var í 1960/61 hildið eitt 6 mánaða skrivstovuskeið við 12 næmingum. Av hesum 12 hildu 4 fram og tóku handilsmehjálparaprógv. Skúlin var góðkendur sum handilsskúli við próvtøkuloyvi. Frá 1960 - 80 var talan um hmx-prógv. Seinni er so skúlin broyttur við tað, at hann í dag hevur undirvísing til FHS og fráfaringarroyndir fólkaskúlans.

Orsøkin til at handilsskúlaútbúgving var vald sum endurbúgving, var tann, at skrivstovu-arbeiði er eitt kropsliga lætt arbeiði, og at tað lá lutfalsliga væl fyri at fáa slíkt arbeiði tá.

Í 1963 yvirtók Alv skúlan, og eftir tað kom skúlin at eita **ALV-SKÚLIN**.

Tey árin, ið Alv-skúlin hevur virkað, hava m.a. Færøernes Ulykksforsikringsráð og seinni Almannastovan játtað tær upphæddir, ið skúlin hevur havt brúk fyri. Talan er um eitt fyribilsgjald fyri hvønn næming um dagin. Skúlin hevur havt sokallaðan ”undirskotsdekning”, t.e. undirskotið á rakstrinum hevur verið goldið árið eftir sambært grannskoðaðum roknskapi. Alv-stovnurin hevur fíggað undirskotið.

Av tí, at játtanirnar til skúlan eru fyribilsgjöld, sum ikki røkka til, tá fáir næmingar eru, kann undirskotið summi ár hava verið so stórt, at tað hevur verið tungt at fígga. Hetta hevur verið orsøk til ein støðugan ótryggleika í viðurskiftum skúlans.

Stórsti trupulleikin er tó tann, at tað ikki ber til at gera eina rakstrarætlan. Skúlin hevur onga ávirkan á næmingaupptøkuna, og tí er ilt at vita, hvussu nógvar næmingar vera við skúlaársbyrjan. Treytin fyri at næmingar verða upptiknir er, at teir hava eina játtan frá Almannastovuni, sum í hvørjum einstøkum føri metir, um heimild er fyri at veita játtan til skúlagongd við Áir, og um hetta er rætta tilboðið til tann einstaka umsøkjaran.

Á vári 1994 setti landsskúlastjórin eina nevnd at endurskoða bygnaðin og innihaldið av Alv-skúlanum, og 22. januar 1996 legði nevndin fram álit í málinum.

Út frá einari meting av tørvinum hjá almannaverkinum fyri tilboðum um endurbúgving kom nevndin til ta niðurstøðu, at fyri at nøkta endurbúgvingartørvin so væl sum gjørligt, og

fyri at fáa sum mest burturúr teimum peningaupphæddum, ið verða nýttar til slík endamál, var neyðugt at hava ein stovn, sum røkti hesa uppgávu burturav. Eisini varð met, at hetta var meira í tráð við tær hugsanir, ið eru galdandi á hesum øki í londunum kring okkum.

Nevndin setti fram uppskot um at broyta Alv-skúlan og gera hann til ein endurbúgvingarstovn við fjølbroyttari innihaldi enn higartil, soleiðis at virkisøki og næmingagrundarlag kundu gerast størri enn higartil. Hetta varð gjørt í ásannan av, at næmingagrundarlagið, sum skúlin hevur havt frammanundan, fyri ein part er burtur, og annað er komið í staðin.

Skotið varð upp, at Alv-skúlin varð gjørdur til ein sjálvsognarstovn við egnari ábyrgd fyri næmingaupptøku og við egnari játtan á løgtingsins fíggarlóg. Skúlastýrið skuldi vera mannað við umboðum fyri Almannastovuna, Fiskimannafelagið, Vanlukkutryggingarráðið, Føroya Arbeðarafelag og Føroya Arbeðsgevarafelag. Eisini varð skotið upp, at stovnurin skuldi virka eftir einari lóg, gjørdari til endamálið.

Nevndin var av teirri grundleggjandi fatan, at endurbúgving skal standa øllum teimum í boði, ið eru búgvin og ”motiverað” og at endurbúgving átti at fata bæði um bókligar og handaligar útbúgvingar, eins og menning av sosialum og kropsligum førleika. Herumframt varð eisini stórus dentur lagdur á at fáa hesi fólk út aftur í arbeiðslívið.

Mett varð, at tá endurbúgvingarstovnurin var fult útbygdur, fór kostnaðurin at vera einar 6 - 8 mió. kr.

20. mai 1996 skipaði landsskúlastjórin fyri fundi í sambandi við framløgu av Áliti um endurbúgving. Á hesum fundi vóru umboð fyri:

- Landsskúlafyrisingina
- Føroya Landsstýri
- Almannastovuna
- Sjálvsognarstovnin Alv
- Alv-skúlan

Endamálið við fundinum var at fáa at vita, hvussu farast skuldi víðari við málinum.

Umboðini fyri Almannastovuna fegnaðust um álitid og tóku undir við hesi hugsan um endurbúgving. Víst varð á, at Almannastovan hevði brúk fyri einum endurbúgvingartilboði, ið var nógv meira fjølbroytt enn tað, sum Alv skúlin kundi bjóða. Hildið varð, at tá talan er um FHS og 9. flokk, so eru móguleikar fyri hesum á øðrum skúlum.

29. mai 1996 kemur almannastjórin, Bjarni Wilhelm, til hesa niðurstøðu í skrivi til Føroya landsstýri:

”Okkara niðurstøða er, at vit vilja mæla til at leggja Alv skúlan undir Landsskúlafyrisingina, og at játtan frá verandi rakstrarstaði fylgir við. Yvirtøkan kann verða 01.08.96, so eitt nýtt skúlaár kann byrja upp á fortreytirnar hjá Landsskúlafyrisingini.”

Almannastjórin vísir á, at so hvørt sum skúlaverkið er vorðið útbygt, so hefur Almannastovan meira og meira fingið nöktað sín tørv fyri endurbúgving aðrastaðni við tí úrsliti, at alt færri næmingar verða sendir til skúlan við Áir.

Í skrivinum verður mælt til, at skúlin við Áir verður lagaður til tað, sum verður lagt upp til í Áliti um endurbúgving.

Gongdin fram til í dag

Næmingatølini frá árunum síðan 1996 vísa eina avmarkaða næmingatilgongd – millum 4 og 12 á FHS-stigi og millum 6 og 14 á 9. floks stigi. Sum lýst frammanfyri, eru orsökarnar til hetta fleiri. Nógv onnur útbúgvingartilboð eru til staðar og Almannastovan viðger hesi tilboð á jøvnum føti við ALV-skúlan. Sum heild er útbúgvingarstöðið hækkað so mikið nógv, at tað gerast færri og færri, ið hava tørv á tí, ið svarar til fullan 9. ella 10. flokk. Fyrr var tað í stóran mun fólk við líkamligum breki, ið nýttu henda endurbúgvingarmøguleikan. Í dag eru fleiri, ið koma við øðrum trupulleikum, eitt nú av sosialum og sálarligum slagi, sum krevja størri stuðul frá skúlans síðu. Meðan sjómenn, ið høvdu fingið líkamlig brek, myndaðu uml. 80 % av næmingatalinum í 70- og 80-unum, er hesin bólkur minkaður til uml. 25 % í tíðarskeiðnum 1995 til 2001.

Við einans 2 lærarum í fullum starvi, umframt nøkrum afturat í einstøkum lærugreinum, kann tað verða trupult at nökta tørvin hjá teimum ymsu næmingunum.

Gerandisdagurin á skúlanum

Ein vanligur dagur kann lýsast soleiðis:

Útþurring er kl. 7.00. Næmingarnir koma upp og vaska sær og fáa sær ábit. Summir eru tíðliga uppi og sita og práta v.m.

Undirvísingin byrjar kl. 8.00 og endar kl. 15.50. Um middagstíð er steðgur í ein tíma, har næmingarnir fáa sær døgurða - sjálvttøkuskípað.

FHS hefur 8 tímar allar dagar í vikuni uttan fríggjadag, meðan 9. flokkur bert hefur 8 tímar mánadag.

Eftir loknan skúladag fara teir flestu heimabúgvandi næmingarnir av skúlanum, men tað er eisini heilt vanligt, at fleiri teirra steðga á skúlanum fyri at arbeiða við uppgávum saman við teim fastbúgvandi næmingunum ella saman við onkrum av lærarunum.

Annars er seinnaparturin og kvøldið fyri teir næmingar, ið eru búgvandi skúlanum, teirra egni. Teir gera stórt sæð, sum teir vilja. Summir fara at hvíla seg, meðan aðrir t.d. fara í telduna ella lesa dagbløðini. Onkur hyggur í sjónvarp.

Nátturði er kl. 18.00 - sjálvttøkuskípaður. Eftir nátturðan fáast flestu næmingarnir við heimauppgávur og fyrireiking til næsta skúladag.

Tað er ikki so nógv prát millum næmingarnar nú sum fyrr. Hetta kemst eftir skúlans tykki mest av, at sjónvarpið og teldan eru á skúlanum. Onkur næmingur hefur bil, og tað kemur fyri at teir fara til møtir og fundir v.m.

Skúlin verður stongdur kl. 23.00 á kvöldi, men tað skal vera svøvnfriður kl. 22.00 á kvöldi.

Fríggjadag er skúlagongdin liðug kl. 12.15. Teir síðstu næmingarnir plaga at fara við bussinum um 14-tíðina. Skúlin er stongdur í vikuskiftunum, men tá ið próvtøka er mánadag, sleppa næmingarnir á skúlan sunnukvøldið.

Tað er tó at leggja afturat, at skúlin metir tað vera altumráðandi at fáa næmingarnar at falla væl til á skúlanum frá fyrsta degi, teir koma higar. Og her verður serliga lögð stór áherðsla á teir, sum bígva á skúlanum. Skúlin fær sum vituligt er næmingar við rættiliga ymsum lívsroyndum, og tí er tað sera týðningarmikið at fáa teir at falla væl til frá fyrsta degi av og at bera yvir við lýtum hvør hjá øðrum, so at sum frálíður, verður alt skúlaumhvørvið sum eitt hús, har hvør stuðlar øðrum. Bæði sosialt og sálarliga er kostdeildin tí ein týðningarmikil partur av ALV-skúlanum.

Næmingar á ALV-skúlanum í tíðarskeiðnum 1995-2001

Fyri at lýsa, hvussu næmingasamansetingin hevur verið í tíðarskeiðnum 1995 til 2001, hevur arbeiðsbólkurin fingið til vega eitt yvirlit, sum vísir gongdina í næmingatalinum og av hvørjum ávum næmingarnir hava fingið endurútbúgving við Áir.

Umstøður	Næmingar	í %
Likamlig brek	53	51
Sálarlig brek	10	10
Sosialar umstøður	41	39
	104	100

Nærri útgreinan, sum vísir samansetingina ár fyri ár, er at finna á fylgiskjali nr. 1.

Í løtuni eru 16 næmingar, 8 næmingar í hvørjum flokki. Pláss er fyri upp til 24 næmingum í 2 flokkum.

Næmingarnir støðast væl á skúlanum og er fráfallið eftir at skúlagongdin er byrjað ikki stórt, í mesta lagi 10%.

Tað, sum m.a. skilir skúlan frá øðrum skúlum, er at umleið helmingurin av næmingunum býr á skúlanum.

Fasilitetir við Alv-skúlan

Eftir loknan skúladag er til likamsvenjing hesir móguleikar: borðtennisborð, bob-spøl, ergometursúkkla, kroppsvenjingarbeinkir, boccia bóltspøl. Afturat hesum koma so gongutúrar, bæði niðri á hvalastøðini og eftir landsvegnum. Til undirhalds eru: talv, kortspøl, sjónvarp, radio, telda/alnót. Fleiri onnur ymisk spøl, t.d. ludo, matador v.m.

Tað ber væl til at fara á seiðaberg ella at fara túrar við báti og fiska við snøri ella gørnum.

Vert er at geva gætur, at næmingarnir bert eru 4 seinnapartar um vikuna á skúlanum.

Tað er eisini sera ymiskt frá árgangi til árgang, hvussu næmingarnir nýta frítíðina. Onkrir flokkar eru púra burtur í borðtennis og bob, meðan aðrir eru nógv upptiknir av einstaklingaavrikum á ergometursúkklu ella kroppsvenjingarbonki. Næmingar hava ofta vektir og fjaðrar við sjálvir á skúlan. Her koma eisini næmingar, ið eru sera ídnir við talvinum og kortunum. Millum ár og dag verða øll kortspøl spæld frá bridge og niðureftir. Tað kemur fyri, at næmingar fara á Oyrarbakka ella til Kollafjarðar at svimja.

Viðhvørt ganga næmingar til kiropraktor ella fysioterapeut í Kollafirði. Sum heild má sigast, at næmingarnir onga grund hava til at keða seg á Alv-skúlanum. Teir hava meir at takast við enn so.

Undirvísingin

Skúlin undirvísir í fullum **9. flokks prógvi** og nakrir næmingar eru so mikið væl fyri, at teir taka **føroyskt og støddfrøði á 10. floks** stigi fyri at sleppa inn á HF. Undirvíst verður 34 tímar um vikuna í 9. flokki.

Afturat hesum er ein **FHS-flokkur**. 2/3 av næmingunum, sum ganga í FHS, hava tikið 9. flokk frammundan á ALV-skúlanum. Undirvíst verður 37 tímar um vikuna í FHS flokkinum - hetta eru heldur fleiri tímar enn á Handilsskúlanum, og kemst hetta av, at næmingarnir eisini fáa undirvísing í handilsrokning og eykatímar í enskum og kunningartøkni.

Próvtøkur

Mentamálastýrið leggur til rættis próvtøkurnar sambært teimum upplýsingum, sum skúlin sendir inn um lærugreinirnar, ið undirvíst er í. Stýrið tilnevnir síðan próvdómarar og umsjónarfólk til skrivligu próvtøkurnar, ið eisini hava ábyrgd av, at próvtøkuuppgávurnar eru rættstundis á skúlanum. Skúlastjórnir á Felagsskúlanum á Oyrabakka og á Føroya Handilsskúla skriva saman við leiðaranum á Alv-skúlanum út prógvini fyri ávíkavist fráfaringarroynd fólkaskúlans og FHS-støðisárið.

Lærarar skúlans

Lærararnir, sum eru á skúlanum í lötuni, eru 4 í tali: Skúlaleiðarin, sum hevur læraraútbúgving, undirvísir 24 tímar um vikuna 9. flokk og FHS í kunningartøkni og samfelagslæru. Ein lærari við læraraútbúgving undirvísir 26 tímar um vikuna í støddfrøði, enskum og føroyskum.

Harafturat undirvísir ein tímalærari 12 tímar um vikuna í virkisbúskapi og KT. Hann er útbúgvinn í sínum lærugreinum og stendur fyri próvtøkunum har. Ein, sum er útbúgvinn innan teldu og bókhald, undirvísir 5 tímar um vikuna, umframt at vera fastur vaktarmaður um náttina.

Umframt lærararnar eru 2,5 fulltíðar starvsfólk, sum starvast við matgerð, reingerð, klæðnavaski og skrivstovuhaldi.

Førleikakrøv hjá lærarunum

Førleikakrøvini til undirvísing á fólkaskúlastigi eru í lagi, men við atlitum at undirvísingini í FHS, er støðan ikki so greið.

Sambært nýggjari kunngerð um læraraførleika á yrkisskúlunum verða økt krøv sett um læraraførleikan, her í millum á handilsskúlunum. Kravið til at undirvísa á C-stigi (tvs. FHS) er í minsta lagi ein bachelorútbúgving og á A- og B-stigunum ein kandidatútbúgving. Hesi krøv skulu lukast í seinasta lagi juni 2005.

Hóast kunngerðin bert er galdandi fyri yrkisskúlar og onki er ásett um ALV-skúlan, má roknast við at lærararnir á ALV-skúlanum skulu lúka somu førleikakrøv, sum eru lýst í kunngerðini. Teir lærarar, sum undirvísa FHS-flokkinum og sum í dag hava eina fólkaskúlalærara- ella styttri útbúgving, verða sostatt noyddir at fáa skoytt uppí sína útbúgving hesi komandi árin. Ein trupulleiki, sum kemur at stinga seg upp hjá ALV-skúlanum, er sostatt læraraførleikin í mun til tey krøv, sum sett verða.

Í FHS-útbúgvingini eru 7 kravdar lærugreinar, umframt vallærugreinar við ymsum vavi. Vanliga hevur ein við bachelor-útbúgving førleika at undirvísa í 1 ella 2 lærugreinum. Møguliga fer at bera til at fáa samstarv við aðrar skúlar um lærarar við nøktandi útbúgving.

Ávísing og upptøktreytir

Í løtuni eru tað sosialráðgevar á Almannastovuni, sum ávísa og játta næmingum pláss á ALV-skúlanum. Játtað verður eftir § 18 í forsorgarlógini. Fyri at fáa eina játtan eftir § 18, skal eitt likamligt ella sálarligt brek vera til staðar, ella eisini sosialar umstøður, sum ger at tey ikki klára at forsyrgja sær sjálvum.

Endurbúgvingar- og pensiónsráðið á Almannastovuni tekur endaliga avgerð um viðkomandi, sum søkir um endurbúgving, fær endurbúgvingina játtaða eftir § 18.

Tá hugsað verður um endmálið við ALV-skúlanum, nevniliga at hesin skal verða ein lovfjøl út aftur til arbeiðslívið, er tað í mestan mun málsetningurin til fulla sjálvstøðu, sum miðað verður ímóti at røkka við verandi endurbúgving á ALV-skúlanum.

§ 18 í forsorgarlógini sigur:

"Når det anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling."
--

Næmingar

Næmingarnir sum ganga á skúlanum við Áir í dag, eru vanliga fakliga veikir við skúlabyrjan. Hóast nakrir næmingar frammanundan hava onkra fakliga útbúgving, t.d. skipsførarir, kunnu hesir hava trupulleikar við ávísingum lærugreinum.

Undirvísingin á ALV-skúlanum kann í nøkrum førum metast sum serundirvísing. Hetta er at skilja soleiðis, at ávísir næmingar við skúlabyrjan eru serliga illa fyri á bókliga økinum. Tað sum sostatt ger skúlan annarleiðis í mun til verandi skúlatilboð undir Mentamálastýrinum, er støðan og fortreytirnar hjá næmingunum.

Eitt krav fyri næmingar, sum ynskja at ganga á hægri handilsskúla er, at teir frammanundan antin skulu hava lokið vallærugreinirnar týskt ella støddfrøði á C-stigi. Hetta setur eisini krøv til frálærana í FHS-flokkinum.

ALV-skúlin í mun til Handilsskúlan

Sambært stjóranum á Føroya Handilsskúla eru ongir trupulleikar av teimum næmingum, ið koma frá ALV-skúlanum. Hesir næmingar glíða væl inn í flokkarnar og fáa nøktandi úrslit.

Til spurningin, um møguleiki er fyri serligari frálæru á handilsskúlanum til tilkomin fólk burturav, metir stjórin ikki, at skúlin hevur umstøður ella pláss til tess. Í dag ganga nøkur tilkomin í FHS-flokkunum og nøkur av hesum halda áfram á Hægri Handilsskúla.

Nakað av samskipti er millum Handilsskúlan og ALV-skúlan, mest í sambandi við próvtøkur og prógv, umframt at lærarnir á ALV skúlanum spyrja seg fyri um ymisk krøv. Samskiptið kundi tó verið meira. Her verður hugsað um, at ALV-skúlin javnan fekk kunning um broytingar innan handilsútbúgvingarnar.

Setanarviðurskipti

Lærarar og starvsfólk á ALV-skúlanum hava ikki nakra formliga setan, t.v.s. ongi setanarskjøl, eins og ikki verður goldið inn til eftirløn sum er. Tó hevur skúlaleiðarin eina eftirlønarskipan. Setanarviðurskiptini hava verið skipað á henda hátt frá byrjan.

Nýggja ALV-stýrið gjørdi vart við hesi viðurskipti, tá ið tey tóku við leiðsluni av Sjúlvogsognarstovninum ALV 1. mars 2000. Lagt var upp til at nýggja fyrstøðufólkið, sum var sett í starv 1. januar 2001 skuldi fáa hesi viðurskipti uppá pláss saman við leiðsluni á skúlanum. Hetta upplegg møtti tó mótstøðu frá skúlaleiðsluni og eftir at hava roynt hesa arbeiðsgongd í 10 mánaðar, avgjórði ALV-stýrið síðani á heysti 2001, at skúlaleiðarin sjálvur skuldi koma við einum tilmæli um setanar- og eftirlønarviðurskiptini hjá lærarunum og øðrum starvsfólkum á skúlanum. Arbeitt verður við hesum í løtuni saman við Føroya Lærarafelag og Handilsskúlanum.

Nakrar niðurstøður eru sostatt, at:

- Almanastovan er eina um at ávísa næmingar til skúlan
- Samskiptið millum Alv-skúlan og Handilsskúlan kundi verið meir
- Samanseting og næmingatal er nógv broytt og fallandi
- Setanarviðurskiptuni hjá lærarunum er ikki í lagi
- Førleikakrøvini til FHS-undirvísingina verða sambært nýggjari kunngerð herd og fara at gerast ein trupulleiki
- Skúlin hevur eitt gott og friðaligt umhvørvi at bjóða næmingum

4. Nýggir útbúgvingarmøguleikar og málbólkar

Arbeidsbólkurin kundi hugsað sær, at ein málbólkur í framtíðini eru øll tey, sum søkja um pensjón áðrenn vanligan pensjónsaldur. Síðani 1. januar ár 2000 hevur Almanastovan sambært § 5 í pensjónslógini havt til uppgávu at kanna, um endurbúgvingarmøguleikarnir

eru troyttir, áðrenn pensjón verður veitt. Sum dømi kunnu nevast kvinnur um 50 ára aldur og uppeftir, sum t.d. ikki hava orku til framhaldandi arbeiði innan fiskavirking ella reingerð – hesar høvdu áður møguliga fingið tillutað fyriritðarpensjón.

Sambært MBF kann talan eisini verða um sálarliga veik og tey børn, ið koma út úr fólkaskúlanum, sum kanska eru orðblind ella tunghoyrd - tvs. børn við smærri brekum, sum eru atvoldin til, at tey ikki fáa fullan ágóða av undirvísingini í fólkaskúlanum.

Nýggj útbúgvartilboð

So hvørt sum samfelagsmenningin setur nýggj krøv til útbúgvingarstovnarnar, er neyðugt at hugsa um hvørjar førleikar, hvør einstakur skúli kann bjóða næmingum at menna. Tí kundi verið áhugavert, um ALV-skúlin bjóðaði øðrum næmingum, enn teimum sum Almanastovan rindar fyri, ymisk serskeið, eitt nú stóra teldukoyrikortið. Til slík skeið krevst tó ein góðkenning av skúlanum og lærarunum.

Eisini hevði ein flokkur við lærugreinum á grundstigi (8. flokki) komið væl við hjá fleiri næmingum. Hetta kundi møguliga verið skipað sum eitt várskeið sum fyrireiking til at byrja regluliga undirvísing á heysti sama árið. Hetta tilboð eigur at verða skipað í mun til tørvin. Annars kundi verið skipað fyri serligum undirvísingargongdum í stókum lærugreinum, eitt nú støddfrøði og í føroyskum, eftir teirri skipan, sum í Danmark er kend sum FVU – Forberedende VoksenUndervisning. Henda undirvísing tekur støði í gerandisdegnum og er lagað til tað støðið, sum hin einstaki næmingurin er á. Arbeitt verður við fleiri stigum, har hvørt stigið fevnir um 40-80 undirvísingartímar. Eftir lokna undirvísing verður farið upp til próvtøku, ið svarar til 9. flokk.

Slík undirvísingartilboð eru enn ikki roynd í Føroyum, men lítil ivi man vera um, at tørvur er á teimum. Tað er sjálvsagt, at vaksni næmingar eiga at fáa undirvísing eftir øðrum námsfrøðiligum meginreglum, enn teimum, ið verða nýttar í vanligari fólkaskúlaundirvísing. Hetta kann best gerast við at undirvísingartilboðið liggur á einum stað, ið burturav fæst við vaksnamannaundirvísing. Hetta er vælkent í Danmark á sonevndum VUC – Voksen Uddannelses Centre.

Ein almenn vaksnamannaútbúgvingskipan verður ikki sett á stovn eftir einum degi, men ein undirvísingargongd innan hetta øki, ið tekur støði í føroyska tørvinum – serliga við atliti at arbeiðsmarknaðinum – kundi í fyrstu syftu verið roynd á ALV-skúlanum sum ein serlig verkætlan.

Ein móguleiki afturat

Sum nevnt frammanfyri, kunnu fólk søkja um pensjón áðrenn vanligan pensjónsaldur. Ofta er talan um fólk, ið hava fingið ymsar arbeiðsskaðar, sum gera at tey ikki longur kunnu røkja arbeiði sítt sum higartil.

Harafturat koma onnur, ið ynskja at at royna okkurt annað, eitt nú ein ófaklærd kvinna, ið hevur arbeið á flakavirki ella staðið í handli í mong ár, ella ein sjómaður, sum fær hug til at skoyta uppí sín fólkaskúla. Kanska kom ov lítið burtur úr skúlagongdini í síni tíð, og tá er tað gott at fáa ein móguleika afturat seinni við einum serligum tilboði fyri vaksni fólk. Eitt slíkt tilboð eigur at vera býtt upp í fleiri torleikastig, soleiðis at byrjað verður við tí heilt grundleggjandi og at farið verður síðani víðari fram til tað, sum svarar til fráfaringsroynd

fólkaskúlans. Øll undirvísingin eigur at vera knýtt at so gerandisligum fyribrigdum, sum til ber, innan húsarhaldið, arbeiðslívið og skiftandi rák í samfelagskjakinum.

Tørvur hjá Sernámsdeplinum

Ført er fram, at størsti trupulleikin hjá Sernámsdeplinum er, at næmingarnir ongastaðni hava at fara eftir lokna skúlagongd hjá teimum. Tí hava tey 3 - 4 næmingar árliga, sum eru 23 til 24 ára gamlir. Tað eru foreldrini, sum søkja um undantaksloyvi, tí tey vita ikki, hvat tey annars skulu gera.

Eitt ynski hjá Sernámsdeplinum er at fáa framhaldandi útbúgving til ávísar næmingar, har tey kunnu læra at klára seg, eitt nú í einum búfelagsskapi. Tað er ikki bóklig útbúgving burturav, sum hesir næmingar hava brúk fyri. Onkrir av teimum fara sum er antin á eftirskúla í Danmark ella á háskúla.

Sernámsdepilin førir fram, at á deplinum er bæði pláss og lærarar, so har hevði verið møguleiki fyri at skipa ein eftirskúla.

Okkurt samskiptið hevur verið millum Sernámsdepilin og ALV-skúlan í sambandi við endurbúgving, har skúlin hevur gjørt onkra meting, men annars einki.

Í løtuni ganga stívliga 40 næmingar á Sernámsdeplinum. Mett verður at umleið 200 aðrir næmingar við serligum tørvu eru kring landið.

Samanumtikið kann sigast, at tað ikki er tørvur hjá næmingum frá Sernámsdeplinum fyri bókligari frálæru á ALV-skúlanum. Her verður ístaðin víst til álit um, hvussu eftirskúli til menningartarnað kann verða skipaður í Føroyum (Landsskúlafyrisingin 1996).

5. Skal skúlin hava kostdeild ?

Partur av skúlavirkseminum er at menna sjálvsvirðingina og sjálvsálitið hjá næminginum, eins og at geva fólk møguleika fyri at gerast partur av einum tryggum sosialum umhvørvi. Tí er tað umráðandi at hava eina kostdeild, soleiðis at næmingarnir hava umstøður at mennast ígjøgnum eitt samhangandi tíðarskeið. Tey nógvu seinastu árinu hevur umleið helmingurin av skúlans næmingum búð á skúlanum.

Við eini kostdeild er umhvørvið eisini læruvirkið aftaná vanliga skúlatíð. Á henda hátt røkka serliga veikir næmingar betur úrslit.

Lærararnir á skúlanum eru allir á einum máli um, at hetta er best fyri tann einstaka næmingin, tí so er friðurin og umstøðurnar tær røttu fyri at fáa sum mest burtur úr skúlagongdini.

Á kostdeildini í dag eru 12 kømur. Vanliga býr ein næmingur á hvørjum kamari. Baðirúmsumstøðurnar eru ikki góðar, so um verandi kostdeild skal halda áfram, má roknast við at ábøtur skulu gerast.

Mett verður, at um skúlin skal vera fyri allar Føroyar, er neyðugt við einari kostdeild ella at móguleiki er fyri at búgva í nærumhvørvinum.

Orsakað av lágu húsaleiguni hjá skúlanum (sí skjal 2), er kostdeildin lutfalsliga bílig at reka.

Skal onnur kostdeild útvegast, gerst tað tí allarhelst munandi dýrari at reka hana.

6. Hvar skal skúlin vera ?

Skúlin hevur síðan 1960 hildið til í almennum bygningi við Áir. Bygningurin er í 4 hæddum, har samanlagt 800 fermetrar eru innrættaðir. Bygningurin, innbúgvíð og undirvísingarútgerðin er í góðum standi. Tó kann verða lagt afturat, at skúlin ikki er vælegnaður til næmingar við rørslutrupulleikum.

Skúlin liggur í vøkrum og friðaligum umhvørvi miðskeiðis á samferðslukervinum. Tá undirsjóvartunnarnir hava knýtt Vágar og Norðuroyggjar til meginøkið, verður lættari og skjótari hjá enn fleiri at koma til skúlan.

Ført hevur verið fram, at tað er óhóskandi at hava Alv-skúlan so dygst upp at Føroya Brandskúla, ið hevur havt sítt virkseimi við Áir seinnu árin, tí roykurin er til ampa fyri skúlan, tá brent verður. Føroya Brandskúli er tó avmarkaður til bert at brenna mikudag seinnapart í avlandsvindi, og tá ið eingir næmingar eru á Alv-skúlanum.

Í einum áliti frá 2001 um Trygdardepilin verður lagt upp til, at bygningurin, ið Alv-skúlin húsast í, verður partur av Trygdardeplinum. Um henda ætlan gerst veruleiki, verður neyðugt at útvega Alv-skúlanum onnur høli.

Av og á er ført fram, at skúlin átti at hildið til í meira bygdum øki, har næmingarnir kundu tikið lut í gerandisdegnum á staðnum við sínum frítíðartilboðum, handilslívi og undirhaldi av ymsum slagi.

Hetta hevði helst eisini gjørt tað lættari at samstarva við aðrar skúlar, ið eru á staðnum frammanundan, um høli og lærarar, í tann mun, at tørvur verður á hesum.

Tað er tó sjálvdan umhvørvið, men ein sjálvur og tey, ein heldur saman við, sum mynda innihaldið í degnum. So her má vísast á, at um skúlin hevur eitt gott og mennandi umhvørvi innanveggja, skuldi móguleikin fyri trivnaði verið eins góður, uttan mun til, um skúlin liggur í bygdum ella óbygdum øki.

Um ein spyr næmingarnar á skúlanum við Áir, um teir heldur vildu, at skúlin lá nærri bygdum øki, so tað sosiala umhvørvið var størri og rúmari, so siga teir flestu, at tað halda teir ikki.

Samanumtikið metir bólkurin, at ein flyting av skúlanum og kostdeildini við Áir hevði havt stór fíggarlig krøv við sær. Spurningurin er, um hesar íløgur fara at standa mát við teir frimunir, ið kundi verið við at flutt skúlan til meira bygt øki.

7. Fíggjarviðurskipti

Fíggjarligu viðurskipti skúlan

Sum nevnt frammanundan er fíggjarliga grundarlagið hjá ALV-skúlanum ógreitt og er heldur ongin heimild eftir § 18 í forsorgarlógini at veita stuðul til undirvísing á skúlanum. Landsgrannskoðanin hevur støðugt gjørt vart við henda skeivleika.

Almannastovan fíggjar virksemið hjá ALV-skúlanum í dag. Hetta merkir at telefon, olja, SEV, innbúgv, bøkur til FHS -undirvísingina, teldur, lønir o.a. verður játtað um § 18 í forsorgarlógini, og knýtt at hvørjum einstakum næmingi, sum fær stuðul.

Kostnaðurin av skúlarakstrinum í tíðarskeiðnum 1996 til og við ár 2001 hevur verið hesin

Roknskapur	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Útreiðslur í alt	2.134.151	2.045.829	2.233.481	2.096.495	2.057.516	2.069.496

Neyvari útgreinan av hesum roknskaprtølum er á fylgiskjali nr. 2

Næmingar, sum fáa játtað endurbúgving á ALV, rinda eitt ávíst gjald um mánaðin fyri at ganga á skúlanum. Almannastovan rindar skúlanum peningin, og hesar útreiðslur verða konteraðar undir § 18. Talan er um eitt ávegisgjald. Sjálvsognarstovnurin ALV fíggjar í fyrstu syftu írestandi kostnaðurin av rakstrinum. At talan kann vera um rættiliga stórar upphæddir, sæst í fylgiskjali 2. Tá ið árið er liðugt, ger skúlin samlaða kostnaðin upp og síðan endurrindar Almannastovan munin millum ávegisgjaldið og veruliga kostnaðin. Síðan 1998 hevur Almannastovan rindað Almannastovan kr. 15.500 í ávegisgjaldi fyri hvønn næming um mánaðin.

Nýggja ALV-stýrið sendi í apríl 2001 uppskot um skipan av skúlanum til hoyringar hjá Almanna- og heilsumálastýrinum, Almannastovuni og skúlaleiðsluni. Her var m.a. sett ynski fram um, at bruttoraksturin av skúlanum fekk eina rakstrarkonto, soleiðis at flytast kundir mánaðarlig gjöld í mun til veruliga rakstrarkostnaðin og ikki sum nú í mun til næmingatalið. Grundgivið verður soleiðis:

“Núverandi mannagongd er ikki nøktandi við tað at Almannastovan í veruleikanum við at rinda aftur rakstrarhallið við árslok, útskrivar ein blankokekk til skúlan. Her er eingin rakstrarætlan og mátti tað tí verið eitt framstig, at kunna sett eitt fast tal á við ársbyrjan, soleiðis at Almannastovan veit hvat skúlin kemur at kosta, hetta veit hon ikki sum er. Verður farið yvir til eina fasta rakstrarætlan, skal ein mógulig meirnýtsla takast upp við Almannastovuna, við núverandi skipan er einki loft. Fyri Sjálvsognarstovnin ALV er hetta heldur ikki nøktandi, av tí at skúlin bindur so nógvan pening, sum annars skuldi verið tøkur til annað virksemi hjá stovninum.”

Fíggjarligu viðurskipti næminganna

Mannagongdin higartil hevur verið, at næmingar, ið ganga á Alv skúlanum, ikki søkja um vanliga útbúgvingarstuðulin.

Í staðin hava næmingarnir fingið eina veiting frá Almannastovuni, ið er tengd at persónligu og fíggjarligu viðurskiftunum hjá teimum.

Ein næmingur, sum býr á skúlanum, fær vanliga lummapening og vikuskiftispening frá Almannastovuni.

Ein næmingur, ið ikki býr á skúlanum, kann fáa eina grundarupphædd. Upphæddin er tengd at, um viðkomandi býr einsamallur ella saman við øðrum persóni.

Harumframt kann næmingurin fáa hjálp til fastar rímiligar útreiðslur, so sum sjúkrakassa, húsaleigu v.m., tó í mesta lagi upp til hægst veitta dagpening. Frá skúlanum kann stuðul verða veittur til ferðaútreiðslur.

Er næmingurin giftur, verður gjørd ein útrokning fyri hjúnini við øllum føstum rímiligum útreiðslum. Veitingin verður ásett við einum hámarki. Veitast kann tó ikki upp um útroknaða tørvin. Frá tørvinum/hámarkinum verður øll inntøka drigin frá. Um so er, at hjúnarfelagin forvinnur meira enn tørvin/hámarkið, tá skatturin er goldin, kemur onki til útgjaldingar til tann, ið hevur fingið játtað endurbúgving.

Næmingurin kann søkja Almannastovuna um hjálp til útreiðslur, ið standa beinleiðis av útbúgvingini eftir § 18, stk. 1 og sum skúlin ikki rindar.

Næmingar á Alvskúlanum kunnu eisini søkja um hjálp eftir § 15, stk. 1 (stakútreiðslur) ella § 15, stk. 2 (t.d. sjúkra- og tannviðgerð). Ein fíggjarlig meting verður gjørd í hvørjum einstøkum føri.

Tað er ókeypiss fyri næmingin at ganga og búgva á skúlanum og frá skúlanum kann hann, sum frammanfyri nevnt, fáa útgoldið pening til flutning millum skúla og heim við almennum flutningstóli.

Um ein fyritiðarpensjónistur fer undir endurbúgving, verður pensjónsveitingin sett at hvíla. Hetta kann hava við sær, at fyritiðarpensjónistar velja endurbúgvingartilboðið frá.

Sambært galdandi lóg er heimild at veita næmingum, ið ganga á framhaldsdeildar- ella FHS-stigi, útbúgvingarstuðul. Tó tykist vera ógreitt, hvussu ÚS-stuðul eigur at verða veittur teimum næmingum, ið Almannastovan hevur játtað stuðul til skúlagongdina. Her er neyðugt at Stuðulsstovnurin og Almannastovan avtala eina mannagongd, so at samlaða upphæddin fyri hvønn næmingin framvegis verður hildin innanfyri tann karm, sum verður nýttur í dag.

Tó er ongin ivi um, at undirvísingin á ALV-skúlanum er stuðulsheimilað, um talan er um fulltíðarútbúgving, tvs. í minsta lagi 20 tímar um vikuna.

8. Hvussu skal skúlin skipast ?

Sum er vísir Almannastovan til skúlan við Áir, um mett verður, at endurbúgvingin hepnast betri í einum tryggum umhvørvi, ið ALV-skúlin bjóðar.

So hvørt sum skúlaverkið er útbyggt, er tørvurin at nýta ALV-skúlan broyttur, so at færri næmingar verða vístir til ALV-skúlan nú enn áður. Hetta ger, at undirvísingarorkan á ALV-skúlanum ikki verður nýtt til fulnar, tí skúlin bara kann taka ímóti næmingum, sum Almanastovan ávísur.

Mett verður, at tørvur framhaldandi verður á, at Almanastovan visir næmingum til ALV-skúlan, men tað er ikki væntandi, at tørvur verður á allari undirvísingarorkuni framyvir.

Tí metir bólkurin tað vera skilagott, at eisini aðrir næmingar kunnu ganga á skúlanum, men tó eigur ein avtala at verða gjørd, har Almanastovan hevur frammihjá rætt til eitt ávíst tal av plássum á skúlanum. Í tann mun, at Almanastovan ikki nýtir hesi pláss, kann skúlin taka inn aðrar næmingar.

9. Samandráttur

Fyri at taka samanum og svara spurningunum, ið settir vóru arbeiðsbólkinum, kann í stuttum sigast:

1. Fyrst og fremst er ALV-skúlin ætlaður at geva fólki eina grundútbúgving, soleiðis at støði er undir annaðhvørt at lesa víðari ella at fara út í arbeiðslívið. Nakrir móguleikar eru nevndir um onnur undirvísingartilboð, men hetta er ein spurningur, sum stýri skúlans, skúlaleiðslan og avvarðandi aðalstýri javnan eiga at taka upp.

2. Ført er fram, at skúlin átti at verið latin upp fyri øðrum næmingum enn teimum, sum Almanastovan visir til skúlan. Hesum sjónarmiði tekur arbeiðsbólkurin undir við. Tó skal Almanastovan hava frammihjárætt til at nýta skúlatilboðini og boða frá innan eina ávísa freist, hvussu nógvir næmingar koma á skúlan komandi skúlaárið, soleiðis at onnur kunnu hava gagn av skúlatilboðum, um pláss er fyri teimum. Best er, um næmingarnir hava í boði at búgva á skúlanum. Grundað á lágu leiguútreiðslurnar, ið skúlin hevur sum er, letur hetta seg gera fyri ein lutsfalsliga lágan kostnað. Skal skúlin flytast og nýtt næmingaheim byggjast, verður hesin kostnaður væl hægri.

3. Við verandi útbúgvingartilboðum og kostdeildini verður mettt, at samansetingin av lærarum og øðrum starvfólkum er nøktandi. Nýggju krøvini til lærarar, ið undirvísa á FHS, fara tó at gera tað trupult at halda áfram við hesi undirvísing aftaná 2005, tá ið í minsta lagi ein viðkomandi bachelorútbúgving gerst førleikakrav.

4. Skúlin liggur væl fyri, tá ið hugsað verður um samferðslukervið og hevur í løtuni eina kostdeild til 12 næmingar. Verður skúlin fluttur, verður fíggarliga tyngri at reka eitt slíkt næmingaheim. Sostatt er niðurstøðan, at skúlin ikki eigur at verða fluttur, um raksturin ikki skal gerast munandi dýrari. Um ætlanirnar, ið nevndar eru í álitinum frá 2001 um Trygdardepilin, gerast veruleiki, verður tó neyðugt at útvega Alv-skúlanum onnur høli.

5. Greitt er, at skúlin ikki kann halda fram við verandi fíggingarmynstri, og tí er neyðugt, at ALV-skúlin kemur á fíggarlógina við eini sjálvstøðugari rakstrarjáttan.

6. Niðurstøðan er, at skúlin – eins og aðrir undirvísingarstovnar - eigur at liggja undir Mentamálastýrinum, hetta við teirri grundgeving, at tað er Mentamálastýrið, sum stendur

fyrir teimum undirvísingarlígu krøvunum og í síðsta enda tryggjar, at ein útbúgving á ALV-skúlanum stendur fult mát við somu útbúgvingar á øðrum skúlum.

10. Tilmæli

Mælt verður til, at ALV-skúlin verður fluttur undir Mentamálastýrið.

Til tess at ALV-skúlin kann dagføra og menna seg í mun til onnur skúlatilboð, verður mælt til at hann verður skipaður sum ein sjálvsogvarstovnur við egnum stýri við umboðum fyrri ymsar stovnar og feløg, eitt nú: Almennastovan, Arbeidsgevarafelagið, Føroya Arbeidarafelag, Starvsmannafelagið, MBF ella øðrum.

Skúlin eigur at skipast eftir serligari lóggávu, eins og t.d. Húsarhaldsskúlin í Klaksvík, fyrri at tryggja at skúlin framhaldandi hevur kostdeild og eitt trygt umhvørvi annars. Við hesum fær Mentamálastýrið heimild at reka ein skúla við tilboðum fyrri tilkomnar næmingar sum heild, ið arbeidsbólkurin heldur, at skúlin eigur at venda sær til (sí síðu 10 og 11). Sum er, er ivasamt um Mentamálastýrið hevur heimild at játta stuðul til slíka undirvísing.

Skotið verður upp, at tað verður settur ein arbeidsbólkur at arbeiða víðari við spurningunum um, hvussu skúlastýrið verður sett saman, leggja til rættis bygnaðin og greiða fíggarligu spurningarnar í sambandi við teir báðar næmingabólkarnar: tey, ið eru undir endurbúgvingarskipanini, og teir næmingar, ið ikki eru undir hesi skipan. Talan verður um at greina út kostnaðin fyrri undirvísing, kost, vistarhald og rakstur annars. Gjöld eiga at verða ásett í hesum sambandi.

Eisini verður mælt til, at Almanna-og heilsumálastýrið saman við Mentamálastýrinum fer í holt við neyðuga lógararbeiðið og at bygnaðartillagingin verður gjørd sum skjótast, soleiðis at skúlin kann byrja at virka undir nýggju karmunum í fíggarárinum 2003. Fíggarligi parturin eigur at verða fyrreikaður soleiðis, at ALV-skúlin kemur á fíggarlógina 2003 við sjálvstøðugari rakstrarjáttan.

Næmingar á ALV-skúlanum í tíðarskeiðnum 1995 - 2001

Skúlaárið 2001-02	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
4	Sjómaður við breki
3	Ovurviðkvæmi
2	Einlig mamma
1	Fjøllbrekaður
1	Høyrnaskaddur
2	Álvarsom sjúka
3	Sálarligur veikleiki
16	

Skúlaárið 2000-01	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
3	Sjómaður við breki
3	Fyrrverandi sjómaður
5	Sosíalar umstøður (happing, vansorgan)
1	Einlig mamma
12	

Skúlaárið 1999-00	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
4	Sjómaður við breki
2	Ferðsluskaði
2	Einlig mamma
1	Einkja
2	Sosíalar umstøður (happing, vansorgan)
3	Fyrrverandi missnýtari
14	

Skúlaárið 1998-99	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
2	Sjómaður við breki
2	Ryggjaskaði
1	Kropsligt brek (ein arm)
1	Sukursjúka
7	Sálarligur veikleiki
4	Fyrrverandi missnýtari
2	Seinment
19	

Skúlaárið 1997-98	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
3	Sjómaður við breki
2	Ferðsluskaði
1	Lungnaskaði
2	Heilaskaði
1	Fráskild
4	Sosíalar umstøður (happing, vansorgan)
2	Seinment
1	Sukursjúka
16	

Skúlaárið 1996-97	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
5	Sjómaður við breki
2	Ferðsluskaði
2	Fyrrverandi missnýtari
1	Einlig mamma
2	Ryggjaskaði
3	Sosíalar umstøður (happing, vansorgan)
15	

Skúlaárið 1995-96	
<i>Næmingar</i>	<i>Umstøður</i>
3	Sjómaður við breki
2	Ferðsluskaði
2	Einlig mamma
3	Fyrrverandi missnýtari
2	Sosíalar umstøður (happing, vansorgan)
12	

Í yvirlitinum yvir næmingar standa einligar mammur. At vera einlig mamma er í sær sjálvum ikki ein grund til, at fáa játtan yvir § 18, men her er tað orsakað av øðrum umstøðum. Einkjur eru sum útgangspunkt heldur ikki fevndar av § 18.

ALV-Skúlin við Áir

NOTA TIL ROKNSKAPIN	2001	2000	1999	1998	1997	1996
Skúlapeningur, ávegisgjald	1.889.000	1.733.000	2.074.615	1.829.375	1.959.375	1.311.825
Aðrar inntøkur	0	2.000	9.000	5.400	5.300	5.800
Inntøkur í alt	1.889.000	1.735.000	2.083.615	1.834.775	1.964.675	1.317.625
Útreiðslur skúlin						
Lønir	864.630	850.926	1.172.844	1.183.788	1.176.481	1.125.076
Arbeisloysisskipanin, trygdargrunnur v.m.	25.009	25.959	40.199	35.247	42.094	42.139
Ferðapeningur fyri næmingar	76.723	66.415	93.855	66.915	42.935	51.780
Limagjöld og onnur gjöld	8.145					
Konsulentur og ráðgeving	4.900					
Umboðan	3.531					
Ferðapeningur og skeið	-	0	26.613	5.645	0	0
Ljós og hiti	61.449	54.714	42.052	35.617	42.451	33.208
Húsaleiga	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Reingerð og IRF (IRF síðani 1998)	-	4.932	3.401	7.198	0	832
Ymiskt	23.274	24.938	18.944	11.699	13.694	17.045
Trygging	18.093	27.182	14.235	15.962	16.059	16.059
Innbúgv og búnyttur (búnyttur síðani 1997)	36.671	16.906	66.056	55.761	53.457	20.038
Lærubøkur o.a.	21.295	20.057	13.407	19.550	24.099	20.345
Datatól og onnur tól	48.385	181.254	30.575	25.260	48.525	181.599
Skrivstovuútreiðslur, bókhald og grannskoðan	50.512	35.641	24.740	43.967	33.391	25.683
Løn, skrivstovuarbeiðið o.a.	169.623	193.651	107.217	24.000	24.240	34.000
Løn, reingerð	43.299	19.943	10.165	48.157	52.014	5.854
Telefon						
Partur av felagsútreiðslum	185.020					
Rentur	64	5.776	5.776	7.349	1.639	5.411
	1.652.620	1.534.804	1.682.079	1.598.113	1.583.079	1.591.069
Útreiðslur – kostdeildin						
Lønir	325.728	360.930	384.568	335.401	321.860	322.910
Arbeisloysisskipanin, trygdargrunnur v.m.	7.557	7.134	5.373	9.179	9.494	8.561
Kostarhald	147.758	138.087	130.835	119.840	102.631	111.632
Ljós og hiti	-	0	18.123	17.808	21.226	16.604
Vask og reingerð	488	864	639	3.465	4.139	1.758
Ymiskt	-	2.175	1.090	0	2.206	4.080
Trygging	-	1.834	10.775	12.688	12.881	12.882
	481.531	511.024	551.402	498.381	474.437	478.427
Útreiðslur í alt	2.134.151	2.045.829	2.233.481	2.096.495	2.057.516	2.069.496
Hall í árinum	245.151	310.829	149.866	261.720	92.841	751.871
Saldo frá undanfarna ári	0	149.866				
Alv-skúlin, saldo pr. 31.12	245.151	460.699	149.866	261.720	92.841	751.871

Viðv. lønarútreiðslum skal viðmerkjast, at upphæddin til læraralønir fyri árið 2000 eigur at vera hækkað við uml. kr. 200 - 300.000,- . Tí er rætta myndin av útreiðslunum fyri árið 2000 uml. kr. 2,3 - 2,4 mill.

Tað eru tvey sløg av lønaravrokningum fyri lærarar á ALV-skúlanum. FHS tímarnir verða løntir sum Handilsskúlatímar og hinir verða løntir sum fólkskúlatímar. Hetta er ein eftirregulering, sum lærararnir skulu hava.